

energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 24.11.2021

Dokumentet är daterat: 24.11.2021

The document is dated: 24.11.2021

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Jani Kostainen

Pvm / Datum / Date: 24.11.2021

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 24.11.2021

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Helen Oy
00090 HELEN

Asia

Sähkön vähittäismyyjän menettely uuden avoimen toimituksen aloittamisessa

Asianosainen

Helen Oy

Vireilletulo

14.3.2021

Selostus asiasta

Energiavirasto on 14.3.2021 saamansa tutkintapyyynnön johdosta aloittanut tutkinnan koskien Helen Oy:n toimintaa avoimen toimituksen päättymisessä. Tutkintapyyynnön tekijä on Energiavirastolle toimittamassaan tutkintapyyynnössä esittänyt, että sähköntoimitus on keskeytetty 2.2.2021 hänen omistamalleen sähkönkäyttöpaikalle. Tutkintapyyynnössä on todettu, että käyttöpaikkaa koskenut Helen Oy:n kanssa tehty määräaikainen sähköntoimitus sopimus on päättynyt 1.2.2021, mutta uuden avoimen toimittajan kanssa 16.11.2020 tehty sähköntoimitus sopimus ei astunut voimaan sopimuksen mukaisesti 2.2.2021.

Energiavirastolle tutkintapyyynnön ohessa toimitetusta aineistosta ilmenee, että 1.2.2021 asti voimassa ollut määräaikainen sopimus on ollut sähkönkäyttöpaikan hallintaoikeutta nauttivan henkilön nimissä, kun taas uuden avoimen toimittajan kanssa tehty sopimus on solmittu käyttöpaikan omistajan kanssa. Jakeluverkonhaltija Keuruun Sähkö Oy on todennut vastaanottaneensa kohdetta koskevan poisuuttosanomana Helen Oy:ltä ja sen jälkeen uudelta avoimelta toimittajalta myyjänvaihtosanomana, johon on vastattu negatiivisella sanomalla ja todettu, että kohteeseen pitää tulla sisäänmuuttosanoma. Uusi myyjä ei ole koskaan palannut asiaan, ja näin ollen käyttöpaikalle on Keuruun Sähkö Oy:n mukaan jäänyt sopimuksen tila, ja sähköntoimitus käyttöpaikalle on keskeytetty.

Energiavirasto on tutkintapyyynnön johdosta selvittänyt siten, onko avoimena toimittajana käyttöpaikalle toiminut Helen Oy menetellyt asiassa sähkömarkkinalainsäädännön vastaisesti.

Energiavirasto on lisäksi ottanut erillisillä päätöksillä ratkaistavaksi tutkinnat uuden avoimen toimittajan ja jakeluverkonhaltijan toiminnasta nyt käsiteltävänä olevassa asiassa. Energiavirasto on 7.5.2021 antanut päätöksen koskien jakeluverkonhaltijan menettelyä asiassa. Päätös ei ole lainvoimainen.

Energiaviraston selvityspyyntö

Energiavirasto on 9.4.2021 päivätyssä selvityspyynnössään varannut Helen Oy:lle mahdollisuuden antaa vastine tutkintapyynnössä esitetystä asiasta sekä esittää muuta tarpeelliseksi katsomaansa selvitystä. Energiavirasto on lisäksi pyytänyt Helen Oy:tä toimittamaan kaikki lähettämänsä ja vastaanottamansa kyseessä olevaa sähkönkäyttöpaikkaa koskevat sanomaliikenteen viestit aikavälillä 1.11.2020 – 28.2.2021.

Energiavirasto on lisäksi pyytänyt selvitystä erityisesti siitä, mikä on Helen Oy:n käsitys siitä, miksi uuden avoimen toimittajan uusi avoin toimitus ei voinut alkaa sovitun mukaisesti 2.2.2021 sekä siitä, onko Helen Oy lähettänyt kyseessä olevaa sähkönkäyttöpaikkaa koskevan poismuuttosanomien jakeluverkkoon liitetyn osapuolen verkonhaltijalle ja miksi Helen Oy on lähettänyt kyseisen poismuuttosanomien, onko Helen Oy vastaanottanut uuden avoimen toimituksen alkamista koskevan sanoman, jonka mukainen toimitus on ollut tarkoitus alkaa 2.2.2021 ja mihin toimenpiteisiin Helen Oy on sanoman johdosta ryhtynyt, sekä siitä onko Helen Oy ilmoittanut jakeluverkkoon liittyneen osapuolen jakeluverkonhaltijalle, että uutta toimitusta ei voida aloittaa ja miksi Helen Oy on ilmoittanut, että toimitusta ei voida aloittaa?

Selvitys on pyydetty toimittamaan Energiavirastolle 23.4.2021 mennessä.

Helen Oy:n selvitys

Helen Oy on toimittanut selvityksensä asiasta 22.4.2021.

Selvityksessään Helen Oy on todennut, että käyttöpaikan määräaikainen sopimus Helenillä oli päätymässä 1.2.2021. Määräaikainen sopimus oli tehty käyttöpaikan haltijan kanssa. Kyseinen henkilö on itse irtisanonut sopimuksen Helenin verkkosivujen kautta ilmoittaen irtisanomisen syyksi muutto. Tämän jälkeen irtisanominen on tapahtunut automaattisesti ja muita yhteydenottoja tähän tapaukseen tai käyttöpaikkaan liittyen ei ole.

Vastauksena Energiaviraston kysymykseen siitä, miksi uuden avoimen toimittajan uusi avoin toimitus ei voinut alkaa sovitun mukaisesti 2.2.2021, Helen on todennut, että sillä ei ole alkavan sopimuksen kanssa mitään tekemistä. Helen ei ole myöskään estänyt millään tavalla, ettei uusi toimitus voisi alkaa sovitun mukaisesti.

Vastauksena Energiaviraston kysymykseen siitä, onko Helen Oy lähettänyt kyseessä olevaa sähkönkäyttöpaikkaa koskevan poismuuttosanomien jakeluverkkoon liitetyn osapuolen verkonhaltijalle ja miksi, Helen Oy on todennut, että Helen on lähettänyt poismuuttosanomien, koska asiakas itse on tehnyt irtisanomisen Helenin verkkosivuilla.

Vastauksena Energiaviraston kysymykseen siitä, onko Helen Oy vastaanottanut uuden avoimen toimituksen alkamista koskevan sanoman, jonka mukainen toimitus on ollut tarkoitus alkaa 2.2.2021 ja mihin toimenpiteisiin Helen Oy on sanoman johdosta ryhtynyt, on Helen todennut, että se ei ole vastaanottanut uutta avoimen toimituksen alkamista koskevaa sanomaa.

Vastauksena Energiaviraston kysymykseen siitä, onko Helen Oy ilmoittanut jakeluverkkoon liittyneen osapuolen jakeluverkonhaltijalle, että uutta toimitusta ei voida aloittaa ja miksi, on Helen todennut, että se ei ole ilmoittanut jakeluverkonhaltijalle, että uutta toimitusta ei voida aloittaa.

Helen Oy on selvityksensä liitteenä toimittanut Energiaviraston pyytämät kaikki kyseistä käyttöpaikkaa koskevat lähetetyt ja vastaanotetut sanomaliikenteen viestit ajalta 1.11.2020 – 28.2.2021.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Energiaviraston toimivalta

Sähkömarkkinalain (588/2013) 106 §:n 2 momentin mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa sähkömarkkinalain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä sähkömarkkinalain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään erikseen sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013).

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n mukaan Energiaviraston on veloitettava kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteita rikkonut tai laiminlyönyt korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta kyseisen lain 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

Sähkömarkkinalaki (588/2013)

Sähkömarkkinalain (588/2013) 75 §:n mukaan sähkömarkkinoiden osapuolen ja verkonhaltijan on huolehdittava vastuulleen kuuluvien sähkökaupan, tasevastuun täyttämisen sekä taseselvityksen edellyttämien ilmoitusten tekemisestä. Kukin ilmoitus on tehtävä sille asetetussa määräajassa sekä sille säädettyä ilmoitusmenettelyä noudattaen. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä. Ministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ilmoitusmenettelystä.

Valtioneuvoston asetus sähkötoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (66/2009)

Sähkötoimitusten selvityksestä ja mittauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (jäljempänä mittausasetus) 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan avoin toimittaja on velvollinen ilmoittamaan avoimen toimituksen alkamisesta ja päättymisestä toisen osapuolen taseselvittäjälle. Ilmoitus on tehtävä lisäksi sähköverkkoon liittyneen osapuolen verkonhaltijalle, jos tämä ei toimi osapuolen taseselvittäjänä.

Mittausasetuksen 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan jakeluverkonhaltija on velvollinen välittämään jakeluverkkoonsa liittyneen osapuolen nykyiselle avoimelle

toimittajalle ilmoituksen, jossa uusi avoin toimittaja ilmoittaa oman avoimen toimituksensa alkamisesta osapuolelle.

Mittausasetuksen 3 luvun 3 §:n mukaan jakeluverkkoon liittyneen osapuolen nykyisen avoimen toimittajan on 1 §:n 2 momentin ilmoituksen vastaanotettuaan ilmoitettava osapuolen jakeluverkonhaltijalle, jos uutta toimitusta osapuolelle ei voida aloittaa. Avoin toimittaja saa tehdä tässä pykälässä tarkoitetun ilmoituksen vain, jos osapuolten voimassa oleva määräaikainen sähkönmyyntisopimus tai osapuolten toistaiseksi voimassa olevan sähkönmyyntisopimuksen irtisanomisaika päättyy uuden toimituksen ilmoitettua alkamispäivää myöhemmin.

Sähkön toimitusten selvityksestä ja mittauksesta annettu valtioneuvoston asetus (66/2009) on kumottu asetuksella (767/2021) joka on tullut voimaan 1.11.2021. Asetuksen 3 lukua, 4 luvun 4–12 §:ää ja 13 §:n 1 momenttia sekä 5 lukua sovelletaan 21 päivästä helmikuuta 2022. Kumotun asetuksen 3 lukua, 4 luvun 2–8 §:ää ja 5 lukua sovelletaan 20 päivään helmikuuta 2022.

Valtioneuvoston asetus sähkötoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (767/2021)

Mittausasetuksen (767/2021) 1 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan, *nykyisellä avoimella toimittajalla* tarkoitetaan avointa toimittajaa, joka toimittaa sähkökäyttöpaikkaan sähköenergiaa ennen avoimen toimittajan vaihtumista.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus sähkökaupassa ja sähkötoimitusten selvityksessä noudatettavasta tiedonvaihdosta (273/2016)

Sähkökaupassa ja sähkötoimitusten selvityksessä noudatettavasta tiedonvaihdosta annetun työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen (jäljempänä tiedonvaihtoasetus) 3 §:n mukaan avoimen toimittajan on tehtävä valtioneuvoston asetuksen 3 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut ilmoitukset enintään 90 ja vähintään 14 päivää ennen avoimen toimituksen alkamista tai päättymistä. Jos toimituksen aloittaminen edellyttää sähkönkäyttöpaikan mittauslaitteiston vaihtamista, on ilmoitukset avoimen toimituksen alkamisesta tehtävä viimeistään 21 päivää ennen toimituksen alkamista. Näistä ilmoitusajoista voidaan poiketa sähkötoimituksen alkamisen nopeuttamiseksi, jos sähkönkäyttäjän sähkönkäyttöpaikka vaihtuu muuton seurauksena.

Tiedonvaihtoasetuksen 16 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan 3 §:n 1 momentissa, 6–8 §:ssä ja 13 §:n 5 momentissa tarkoitetut ilmoitukset on tehtävä Ediel Nordic Groupin hyväksymän PRODAT.F97A -sanoman ja siihen liittyvän kulloinkin voimassa olevan sovellusohjeen sekä järjestelmä vastaavan kantaverkonhaltijan hyväksymän raportin "Ediel-sanomavälityksen yleiset sovellusohjeet" mukaisesti.

Perustelut

Asiassa on kyse siitä, onko Helen Oy toiminut sähkömarkkinalainsäädännön vastaisesti avoimen toimituksensa päättymisen menettelytapojen osalta ja siitä, onko ilmoitukset tehty tiedonvaihtoasetuksessa vaadittua aikataulua ja muotoa noudattaen.

Myyjän sanomaliikenne

Sähkötoimitusten selvityksestä ja mittauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan avoin toimittaja on velvollinen ilmoittamaan avoimen toimituksen alkamisesta ja päättymisestä toisen osapuolen taseselvittäjälle. Ilmoitus on tehtävä lisäksi sähköverkkoon liittyneen osapuolen verkonhaltijalle, jos tämä ei toimi osapuolen taseselvittäjänä.

Energiavirasto on selvityspyynnössään pyytänyt Helen Oy:tä selvitystä etenkin siitä, onko Helen Oy ilmoittanut avoimen toimituksen päättymisestä jakeluverkonhaltijalle edellä mainitun mittausasetuksen 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukaisesti.

Mittausasetuksen (767/2021) 1 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan nykyisellä avoimella toimittajalla tarkoitetaan avointa toimittajaa, joka toimittaa sähkökäyttöpaikkaan sähköenergiaa ennen avoimen toimittajan vaihtumista. Helen Oy on toimittanut sähköä käyttöpaikalle sopimuksen mukaisesti 1.2.2021 asti ja Helen Oy:tä on siten asiassa katsottava nykyiseksi avoimeksi toimittajaksi.

Helen Oy on selvityksessään todennut, että se on lähettänyt kyseistä käyttöpaikkaa koskevan poismuuttosanomana, sillä käyttöpaikalla olevan sopimuksen haltija on irtisanonut sopimuksen Helenin verkkosivujen kautta. Tämän jälkeen sopimus on päättynyt automaattisesti 1.2.2021. Helen Oy ei ole selvityksensä mukaan vastaanottanut poismuuttoilmoituksensa jälkeen uuden avoimen toimituksen alkamista koskevaa sanomaa, eikä Helen Oy ole ilmoittanut jakeluverkonhaltijalle, että uutta toimitusta ei voitaisi aloittaa. Helen Oy on todennut selvityksessään, että muita yhteydenottoja tähän tapaukseen tai käyttöpaikkaan liittyen ei ole.

Saadun selvityksen perusteella Helen Oy on lähettänyt jakeluverkonhaltijalle mittausasetuksessa tarkoitetun avoimen toimituksen päättämistä koskevan sanoman 15.11.2020. Tiedonvaihtoasetuksen 16 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan, 3 §:n 1 momentissa, 6–8 §:ssä ja 13 §:n 5 momentissa tarkoitetut ilmoitukset on tehtävä Ediel Nordic Groupin hyväksymän PRODAT.F97A -sanoman ja siihen liittyvän kulloinkin voimassa olevan sovellusohjeen sekä järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan hyväksymän raportin "Ediel-sanomavälityksen yleiset sovellusohjeet" mukaisesti. Tiedonvaihtoasetuksen 3 §:n mukaan avoimen toimittajan on tehtävä valtioneuvoston asetuksen 3 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut ilmoitukset enintään 90 ja vähintään 14 päivää ennen avoimen toimituksen alkamista tai päättymistä

Koska asiassa saadun selvityksen perusteella käyttöpaikalla oleva sähkömyyntisopimus on katsottu päättyvän 1.2.2021, on Helen lähettänyt 15.11.2020 kyseisen sanoman tiedonvaihtoasetuksessa edellytetyn mukaisesti enintään 90 päivää ja vähintään 14 päivää ennen sopimuksen päättymistä. Energiavirasto katsoo, että Helen Oy ei ole siten menetellyt mittausasetuksen 3 luvun 1 §:n 1 momentin vastaisesti tai tiedonvaihtoasetuksen 3 §:n vastaisesti, kun se on lähettänyt ilmoituksen toimituksen päättymisestä toisen osapuolen jakeluverkonhaltijalle.

Tiedonvaihtoasetuksen 16 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan ilmoitukset on lisäksi tehtävä Ediel-sanomavälityksen yleisten sovellusohjeiden mukaisesti. Sanomaliikenneohjeen mukaisesti nykyinen avoin toimittaja päättää toimituksensa käyttöpaikalle Z08 [1] sanomalla. Saadun selvityksen perusteella Helen Oy on lähettänyt toimituksen päättymisilmoituksen jakeluverkonhaltijalle 15.11.2020 johtuen

käyttöpaikalla asuvan henkilön sopimuksen irtisanomisesta. Kyseinen sanoma on saadun selvityksen perusteella ollut sanomaliikenneohjeen mukainen Z08 [1] sanoma¹, jolla nykyinen myyjä päättää toimituksen. Energiavirasto katsoo, että kyseinen sanoma on siten lähetetty Ediel-sanomaliikenneohjeen mukaisessa muodossa ja lainsäädännön edellyttämässä aikataulussa. Energiavirasto katsoo siten, että Helen Oy ei ole toiminut tiedonvaihtoasetuksen tai 16 §:n 1 momentin 1 kohdan vastaisesti.

Mittausasetuksen 3 luvun 3 §:n mukaisesti jakeluverkkoon liittyneen osapuolen nykyisen avoimen toimittajan on 1 §:n 2 momentin ilmoituksen vastaanotettuaan ilmoitettava osapuolen jakeluverkonhaltijalle, jos uutta toimitusta osapuolelle ei voida aloittaa. Avoin toimittaja saa tehdä tässä pykälässä tarkoitetun ilmoituksen vain, jos osapuolten voimassa oleva määräaikainen sähkönmyyntisopimus tai osapuolten toistaiseksi voimassa olevan sähkönmyyntisopimuksen irtisanomisaika päättyy uuden toimituksen ilmoitettua alkamispäivää myöhemmin.

Helen Oy on selvityksessään todennut, että se on toimittanut sähköä kyseiselle käyttöpaikalle sopimuksen mukaisesti siten, että viimeinen sähkötoimituspäivä on ollut 1.2.2021. Helen Oy on selvityksensä liitteenä toimitetun sanomaliikenteen viestien perusteella ja edellä todetun mukaisesti toimittanut lainsäädännön edellyttämän ilmoituksen avoimen toimituksen päättämisestä jakeluverkonhaltijalle eikä ole saanut tämän jälkeen muita yhteydenottoja tai sanomia asiaan liittyen. Helen Oy on selvityksessään todennut, että se ei ole vastaanottanut jakeluverkonhaltijalta sanomaa uuden avoimen toimittajan toimituksen alkamisesta.

Saadun selvityksen perusteella nykyisenä avoimena toimittajana toimiva Helen Oy ei ole lähettänyt mittausasetuksen 3 luvun 3 §:n mukaista sanomaa jakeluverkonhaltijalle, joka estäisi sähkön toimituksen siirtymisen uudelle myyjälle. Saadun selvityksen perusteella jakeluverkonhaltija ei ole toimittanut nykyisenä avoimena toimittajana toimivalle Helen Oy:lle ilmoitusta johon Helen olisi voinut ylipäättänsä reagoida mittausasetuksen 3 luvun 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Energiavirasto katsoo, että Helen Oy ei ole asiassa toiminut mittausasetuksen 3 luvun 3 §:n vastaisesti, sillä se ei ole ilmoittanut jakeluverkonhaltijalle, että uutta toimitusta ei voida aloittaa.

Ratkaisu

Helen Oy ei ole laiminlyönyt sähkötoimitusten selvityksestä ja mittauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukaista velvollisuutta ilmoittaa avoimen toimituksen päättymisestä jakeluverkonhaltijalle.

Helen Oy ei ole toiminut asiassa mittausasetuksen 3 luvun 3 §:n vastaisesti.

Helen Oy ei ole toiminut asiassa sähkökaupassa ja sähkötoimitusten selvityksessä noudatettavasta tiedonvaihdosta annetun työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen (273/2016) 3 §:n tai 16 §:n vastaisesti.

Energiavirasto päättää asian käsittelyn.

¹ Ediel-sanomaliikenneohje PRODAT-inhouse taulukko

Sovelletut säännökset

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 5 ja 9 §

Sähkömarkkinalaki (588/2013) 75 § ja 106 § 2 mom.

Valtioneuvoston asetus sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (66/2009) 3 luku 1 § 1 mom. ja 3 §

Valtioneuvoston asetus sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (767/2021) 1 luvun 1 § 1 mom.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus sähkökaupassa ja sähköntoimitusten selvityksessä noudatettavasta tiedonvaihdesta (273/2016) 3 ja 16 §

Muutoksenhaku

Päätös ei sisällä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:ssä tarkoitettua päätöstä, josta voisi valittaa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisessa järjestyksessä.

Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa juristi Jani Kostiainen, sähköposti jani.kostiainen@energiavirasto.fi ja puh. 029 5050 113

Jakelu Helen Oy

Tiedoksi Toimenpidepyynnön tekijä
Energiateollisuus ry.
KKV

Maksutta